

Przeczytaj tekst oraz objaśnienia trudnych wyrazów. Następnie wykonaj polecenia.

Aleksander Fredro

Paweł i Gawęł

Paweł i Gawęł w jednym stali¹ domu,
Paweł na górze, a Gawęł na dole;
Paweł spokojny, nie wadził² nikomu.
Gawęł najdziksze wymyślał swawole³.
Ciągłe polował po swoim pokoju:
To pies, to zając – między stoły, stolki,
Gonił, uciekał, wywracał koziołki,
Strzelał i trąbił, i krzyczał do znoju⁴.
Znosił to Paweł, nareszcie nie może;
Schodzi do Gawęła i prosi w pokorze:
„Zmiłuj się waćpan⁵, poluj ciszej nieco,
Bo mi na górze szyby z okien lecą!”
A na to Gawęł: „Wolność⁶ Tomku,
W swoim domku.”
Cóż było mówić? Paweł ani pisał,
Wrócił do siebie i czapkę nacisnął.
Nazajutrz Gawęł jeszcze smacznie chrapie,
A tu z powały⁷ coś mu na nos kapie.
Zerwał się z łóżka i pędzi na górę.
Stuk, puk! – zamknięto. Spogląda przez dziurę
I widzi... cały pokój w wodzie,
A Paweł z wędką siedzi na komodzie.
„Co waćpan robisz?” „Ryby sobie łowię”
„Ależ mospanie⁸, mnie kapie po głowie!”
A Paweł na to: „Wolność, Tomku,
W swoim domku.”
Z tej to powiastki morał⁹ w tym sposobie¹⁰:
Jak ty komu, tak on tobie.

¹ „Stali” tu oznacza „mieszkali”.

² Nie wadził, czyli nie przeszkadzał.

³ Swawole, czyli zabawy, psoty.

⁴ Znoj to inaczej zmęczenie.

⁵ Waćpan to dawny zwrot grzecznościowy, skrót od „waszność pan”, używany przy zwracaniu się do rozmówcy.

⁶ „Wolność” oznacza „wolno ci”.

⁷ Powała, czyli sufit.

⁸ Mospan to dawny zwrot grzecznościowy odpowiadający dzisiejszemu „pan”.

⁹ Morał, czyli pouczenie wynikające z jakiegoś wydarzenia.

¹⁰ W tym sposobie, czyli brzmiący w ten sposób.

1. Wypisz z wiersza czasowniki informujące o zabawach Gawła. Następnie dopisz do nich bezokoliczniki.

..... – .....

..... – .....

..... – .....

..... – .....

..... – .....

..... – .....

..... – .....

2. Wpisz w puste miejsca tekstu odpowiednie wyrażenia z ramki:

*gdyż zrozumiał sens przysłowia; u Pawła szyby wypadły z okien;
Następnego dnia napuścił wodę do swojego pokoju;
zajmował pierwsze piętro; Wtedy Gawel stwierdził;
był mieszkańcem parteru; usłyszał te same słowa;
oburzony pobiegł na górę, sprawdzić, co się wydarzyło*

W pewnym domu mieszkali dwaj sąsiedzi, Paweł i Gaweł. Spokojny i lubiący ciszę Paweł ..... . Natomiast hałaśliwy i krzykliwy Gaweł ..... . Ponieważ zabawy sąsiada z dołu powodowały, że ....., Paweł poprosił Gawła o spokojniejsze zachowanie. ...., że w swoim domu wolno robić wszystko. Paweł postanowił ..... dać ..... nauczkę ..... sąsiadowi. .... i udawał, że łowi ryby. Woda zaczęła ..... przeciekać przez sufit w mieszkaniu Gawła, więc ..... Kiedy zwrócił uwagę swemu sąsiadowi, że sufit przecieka, ..., które wcześniej powiedział Pawłowi, gdy ten prosił go o ciszę. Wtedy zawstydzony Gaweł wrócił do siebie, ...: „Nie czyni drugiemu, co tobie niemiłe”.

3. Uporządkuj litery w podanych zestawach, tak aby powstały rzeczowniki występujące w wierszu.

ł o s t y – .....

m o d – .....

j ó k p o – .....

b y s z y – .....

w p a ć n a – .....

w s a l o w e – .....

p i w o a t s i k – .....

n u t r z z a j a – .....